

Reutilització dels dispositius TIC com a béns comuns: un model de governança dels drets de propietat per a l'accés col·lectiu

Candidata

MIREIA ROURA SALIETTI

Directors acadèmics

LEANDRO NAVARRO MOLDES

ROC MESEGUER PALLARÈS

DEFENSA DE TESI DOCTORAL

9 d'octubre de 2025

<https://dsg.ac.upc.edu/mroura-phd>

Pròleg

Antecedents de la recerca

Qüestions preliminars

Plantejament del problema

Treballs relacionats

Recursos d'Ús Comú

Comuns a una economia circular

Impactes

Preguntes de recerca i contribucions

Metodologia

Investigació-acció etnogràfica

Disseny de la investigació

Recollida i anàlisi de dades

Resultats

Drets de propietat

Impactes

Casos d'estudi

Conclusions

Bibliografia

Què em qualifica per a la recerca?

- **Formació transdisciplinària**
  - Doctoranda en sostenibilitat
  - Biologia ambiental
  - Periodisme
  - Cooperació per al desenvolupament
- **Experiència**
  - Cofundadora d'**eReuse** (10 anys de reutilització d'ordinadors)
- **Coneixements clau**
  - Gestió **col·laborativa** de recursos
  - Pràctiques de **reutilització** d'ordinadors

Context i buits del coneixement

○ Per què aquesta recerca?

- Qüestionar la narrativa de **Hardin** [1] (tragèdia dels comuns)
- Explorar una **tercera via** de governança (**Ostrom** [2])
- Gestió ni pública ni privada en una **economia circular** de comuns
- **Digitalització**: eina de governança i de verificació d'impactes

○ Punt de partida

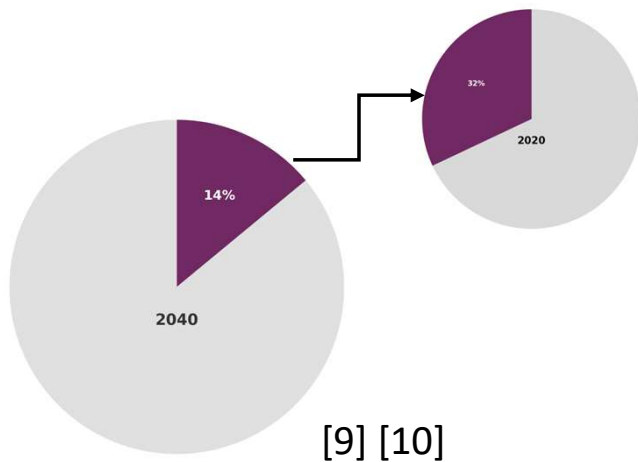
- Ordinadors descartats → acció col·lectiva + inclusió digital → **ecosistemes de reutilització**

○ Buit en la recerca

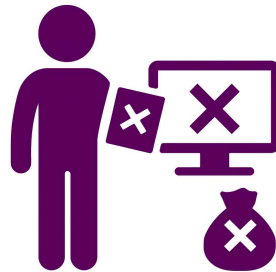
- **Drets de propietat** → com es configuren les institucions als ecosistemes de reutilització?
- Literatura mostra impactes **fragmentat** i manca l'anàlisi de les **interdependències**

Problemes climàtics i socials

- **Economia lineal (compra, ús, rebuig)**
  - Extracció/producció/asseblatge / vulneració dels drets humans [3]
  - Ús → Reciclatge prematur → amortització comptable i obsolescència per programari [4] [5] [6]
  - Final de vida: muntanya creixent de residus electrònics [7]
  - ½ població mundial → no té accés a un ordinador (COVID19) [8]

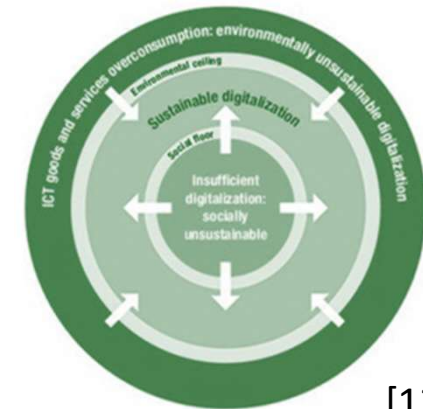

+

[11] [12]

= ?

[13]
ODS 12, 9C

Ordinadors: béns privats

		RIVALITAT	
		<i>Baixa rivalitat</i>	<i>Alta rivalitat</i>
EXCLUSIÓ	<i>Difícil</i>	Béns públics Coneixement útil Postes de sol	Béns comuns Biblioteques Sistemes de reg
	<i>Fàcil</i>	Béns de club Subscripcions a diaris Guarderies	Béns privats Ordinadors personals Dónuts

[14]

Exclusió: accedeix qui pot pagar

Rivalitat: l'ús d'un bé redueix la disponibilitat per la resta

Paradigma lineal:

propietat privada: control exclusiu sobre la compra, ús i destí

Drets de propietat

Accés: qui i sota quines condicions

Funció: regulació institucional

Efectes: externalitats + o –

Privats: fixats i determinats

Hipòtesi: de béns privats a comuns

		RIVALITAT	
		<i>Baixa rivalitat</i>	<i>Alta rivalitat</i>
EXCLUSIÓ	<i>Difícil</i>	Béns públics Coneixement útil Postes de sol	Béns comuns Biblioteques Sistemes de reg Ordinadors personals
	<i>Fàcil</i>	Béns de club Subscripcions a diaris Guarderies	Béns privats Dónuts

Exclusió: no monopolitzada (menor)

Rivalitat: l'ús d'un bé redueix la disponibilitat per la resta

Paradigma circular i comunitari:
Regles, normes i acords col·lectius

Drets de propietat

Propietat no monolítica: conjunt de drets separables, transferibles, dinàmics i flexibles. Emergeixen de les regles [15]

Pròleg

- Antecedents de la recerca
- Qüestions preliminars
- Plantejament del problema

Treballs relacionats

- Recursos d'Ús Comú**
- Comuns a una economia circular**
- Impactes**

Preguntes de recerca i contribucions

Metodologia

- Investigació-acció etnogràfica
- Disseny de la investigació
- Recollida i anàlisi de dades

Resultats

- Drets de propietat
- Impactes
- Casos d'estudi

Conclusions

Bibliografia

Recursos d'Ús Comú (RUC)

○ Què són?

- Béns naturals o humans
- En absència d'un sistema de gestió amb regles i mecanismes poden ser sobreexplotats
- La governança (procés de presa de decisions) depèn de la distribució dels drets de propietat

○ Problemes principals (béns naturals)

- Risc de sobreexplotació
- Tensions: beneficis immediats vs. futurs (taxa de descompte)

[16]

Comuns en una economia circular

○ Economia circular

- Bé menys central, importància de la xarxa (empreses, ONG, noves formes de cooperar) [17], [18], [19]

○ Drets de propietat

- Anàlisi de 3 ecosistemes industrials → percepció de propietat privada en els intercanvis, amb l'excepció d'un cas. Tenen potencial, però falta evidència empírica [20]

○ Reptes

- Evidència pràctica
- Manca d'informació del bé
- Dificultats d'escalabilitat
- Absència de mecanismes de governança

Impactes

Reducció del 10-50% GWP [21] [22]
No es considera l'efecte rebot [23]
Inconsistències en l'ACV: supòsits
generals de consum, hores, mix
energètic [24]

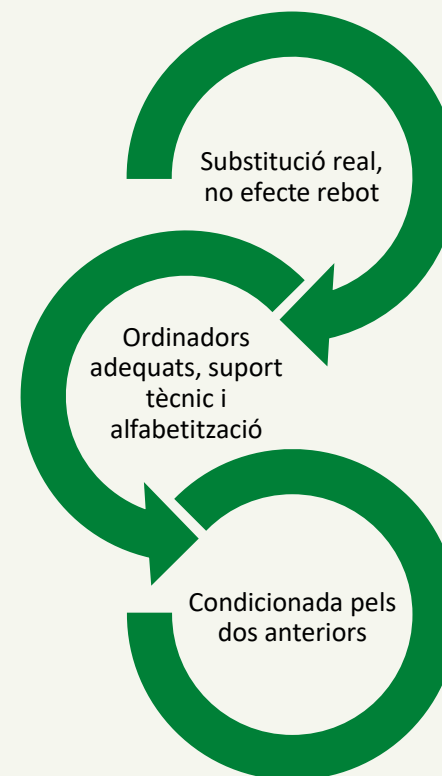
Preus baixos → accés assequible [25]
Instrument + ús estratègic +
acompanyament [26] [27]
Manteniment [28]

Treball: 60-140 llocs/1000t [29]
ESS: finançament i feina inclusiva [30]
Èxit: cost (118 €), qualitat, garantia,
programari codi obert [31] [32] [33]

- Repte: impactes interdependents, no discrets

Digitalització + drets de propietat

Pròleg

- Antecedents de la recerca
- Qüestions preliminars
- Plantejament del problema

Treballs relacionats

- Recursos d'Ús Comú
- Comuns a una economia circular
- Impactes

Preguntes de recerca i contribucions

Metodologia

- Investigació-acció etnogràfica
- Disseny de la investigació
- Recollida i anàlisi de dades

Resultats

- Drets de propietat
- Impactes
- Casos d'estudi

Conclusions

Bibliografia

Pregunta de recerca 1 - Contribució 1 (Capítol 5)

P1

Quins tipus de drets de propietat hi ha en la governança dels ecosistemes de reutilització de les TIC?

P1.1

Quins fracassos sistèmics o desajustos en l'oferta, la demanda i la qualitat dels dispositius amenacen la sostenibilitat dels ecosistemes de reutilització de les TIC?

C1

Un model de governança per a una digitalització sostenible i inclusiva

Pregunta de recerca 2 - Contribució 2 (Capítol 6)

P2

Com es poden mesurar de manera més precisa les externalitats positives generades pels ecosistemes de reutilització de les TIC mitjançant la digitalització?

C2

Un mètode per mesurar les externalitats positives mitjançant la digitalització

Pregunta de recerca 3 - Contribució 3 (Capítol 7)

P3

Com condicionen les restriccions reals i les dinàmiques contextuals el disseny, la implementació i l'èxit dels ecosistemes de reutilització?

C3

La percepció externa del model en estudis de cas

Pròleg

- Antecedents de la recerca
- Qüestions preliminars
- Plantejament del problema

Treballs relacionats

- Recursos d'Us Comú
- Comuns a una economia circular
- Impactes

Preguntes de recerca i contribucions

Metodologia

- Investigació-acció etnogràfica**

- Disseny de la investigació**

- Recollida i anàlisi de dades**

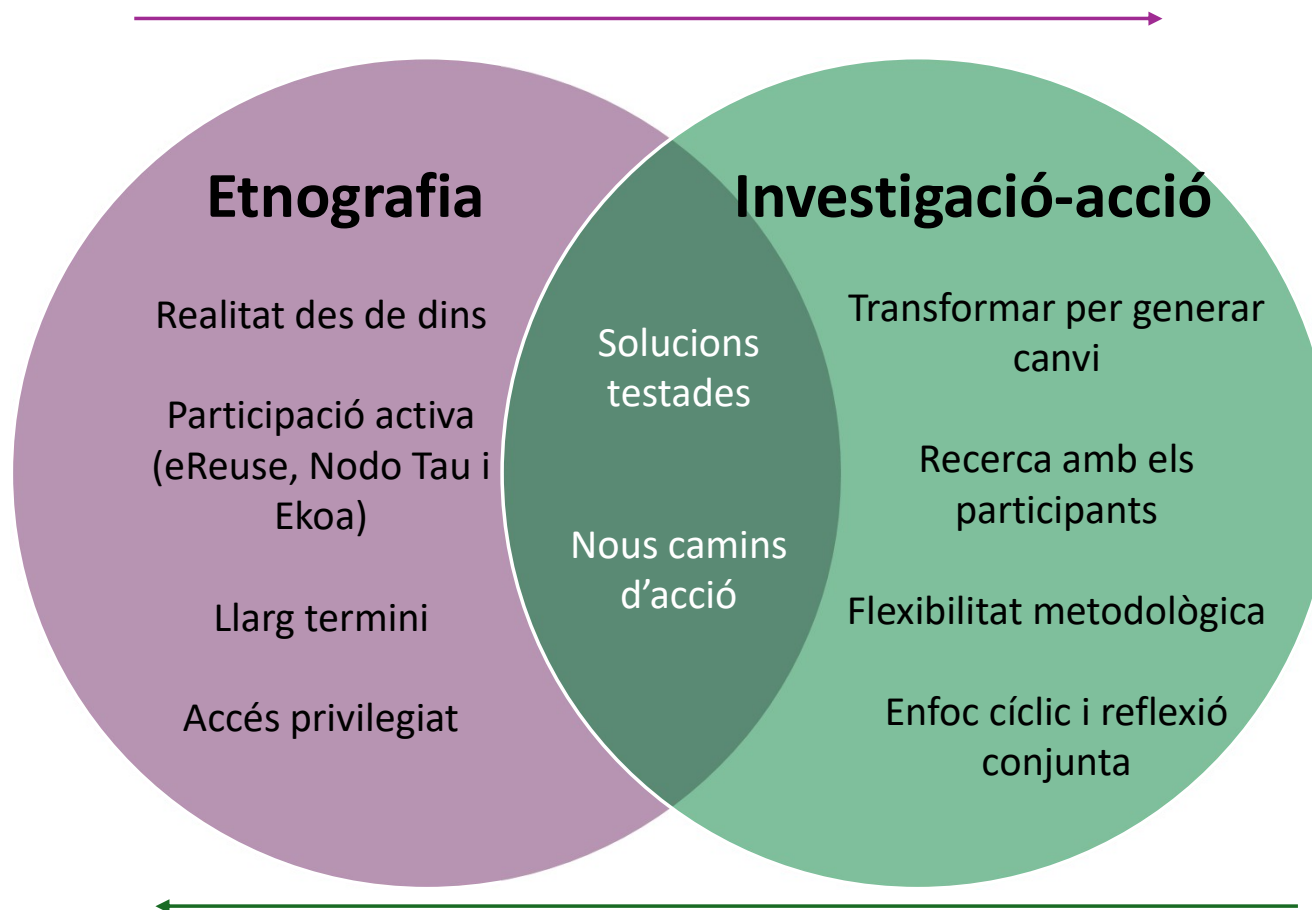
Resultats

- Drets de propietat
- Impactes
- Casos d'estudi

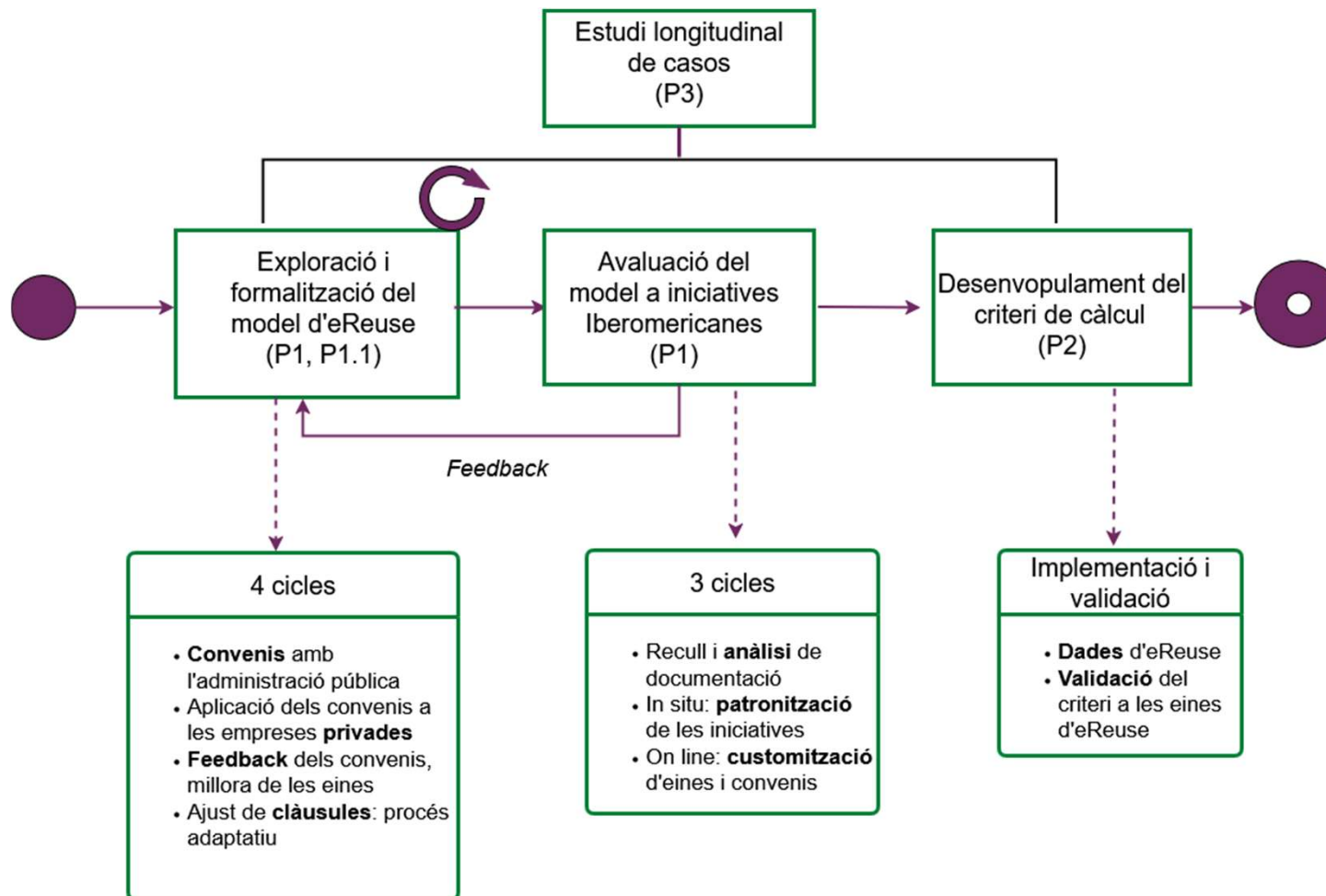
Conclusions

Bibliografia

Investigació-acció etnogràfica [34]

D'eReuse a Nodo Tau i Ekoa

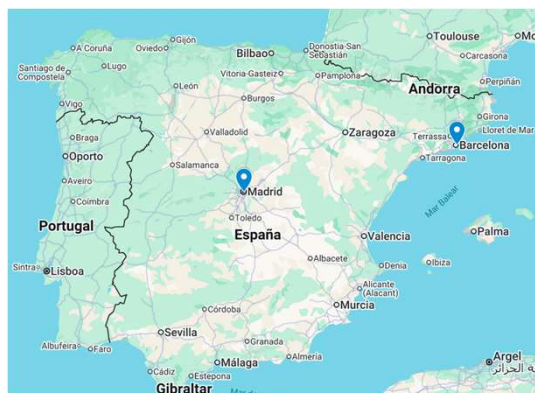
Qualitatiu

Agile (Taiga)
Activitats,
tasques i rols

Documents
(Nextcloud)

Triangulació
de dades
(codificació
segons els
drets de
propietat)

- Correu electrònic
- Reunions virtuals i presencials
- Entrevistes semiestructurades
- Visites de camp
- Convenis
- Actes de reunions
- Inventaris
- Informes d'impacte
- Albarans
- Factures
- Notes de camp
- Enquestes
- Gravacions i transcripcions

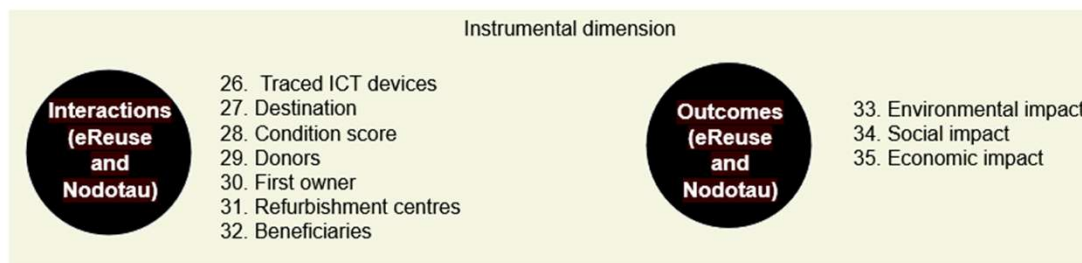
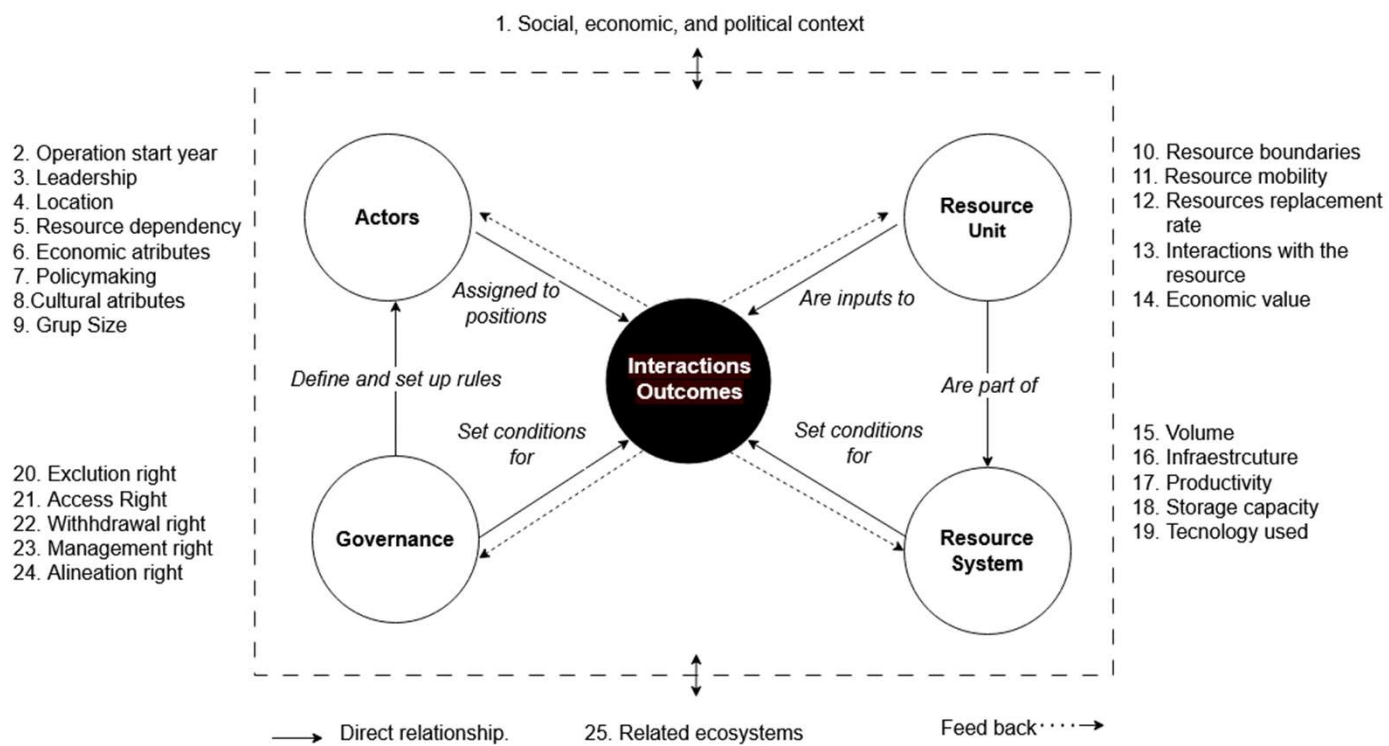
Categoria	Nombre d'actors
Administració pública	5 (Aj. BCN, ARC, Aj. Rosario, MINCID)
Donant	41
Centre de recondicionament	10
Distribuïdor	3
Organització intermèdia	104
Mantenidor	3
Reciclador	2
Cas d'estudi	8

Qualitatiu

- (P1, P1.1, P2) **Caracterització** de les iniciatives
- Adaptació del Sistema Socioecològic (SES) [35]: interacció entre persones, regles, recursos i entorn socioecològic)

Adaptable, amb elecció de límits [36] [37]

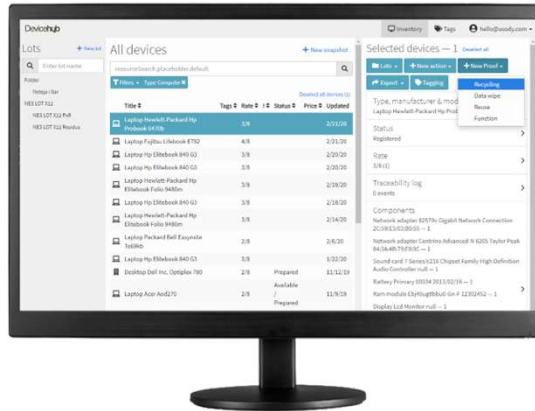
Sistema Socioecològic per a la Reutilització (SERS) [38]

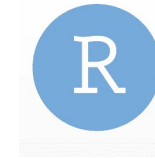
Quantitatiu

Workbench (WB) [39]:
diagnòstic, inspecció,
esborrat de dades,
identificació de detalls del
maquinari (**hores d'ús**)

DeviceHub (DH) [40]:
servei d'inventari,
identificació única i QR
enllaçat a una web pública
(**transicions de propietat**)

Neteja, transformació, normalització,
anàlisi i visualització de dades

Instàncies de **4** centres

1.637 Ordinadors

41 donants

104 receptors

Roura, M., Navarro, L., Meseguer, R., & Franquesa, D. (2024). Origin, destination, and computational power analysis of reused/recycled ICT devices in the Pangea eReuse Circuit [Data set]. CORA. Repositori de Dades de Recerca. <https://doi.org/10.34810/data1735> [41]

Pròleg

- Antecedents de la recerca
- Qüestions preliminars
- Plantejament del problema

Treballs relacionats

- Recursos d'Ús Comú
- Comuns a una economia circular
- Impactes

Preguntes de recerca i contribucions

Metodologia

- Investigació-acció etnogràfica
- Disseny de la investigació
- Recollida i anàlisi de dades

Resultats

- Drets de propietat**

- Impactes**

- Casos d'estudi**

Conclusions

Bibliografia

Resultats

↳ Quins drets de propietat configuren els ecosistemes de reutilització TIC? (P1)

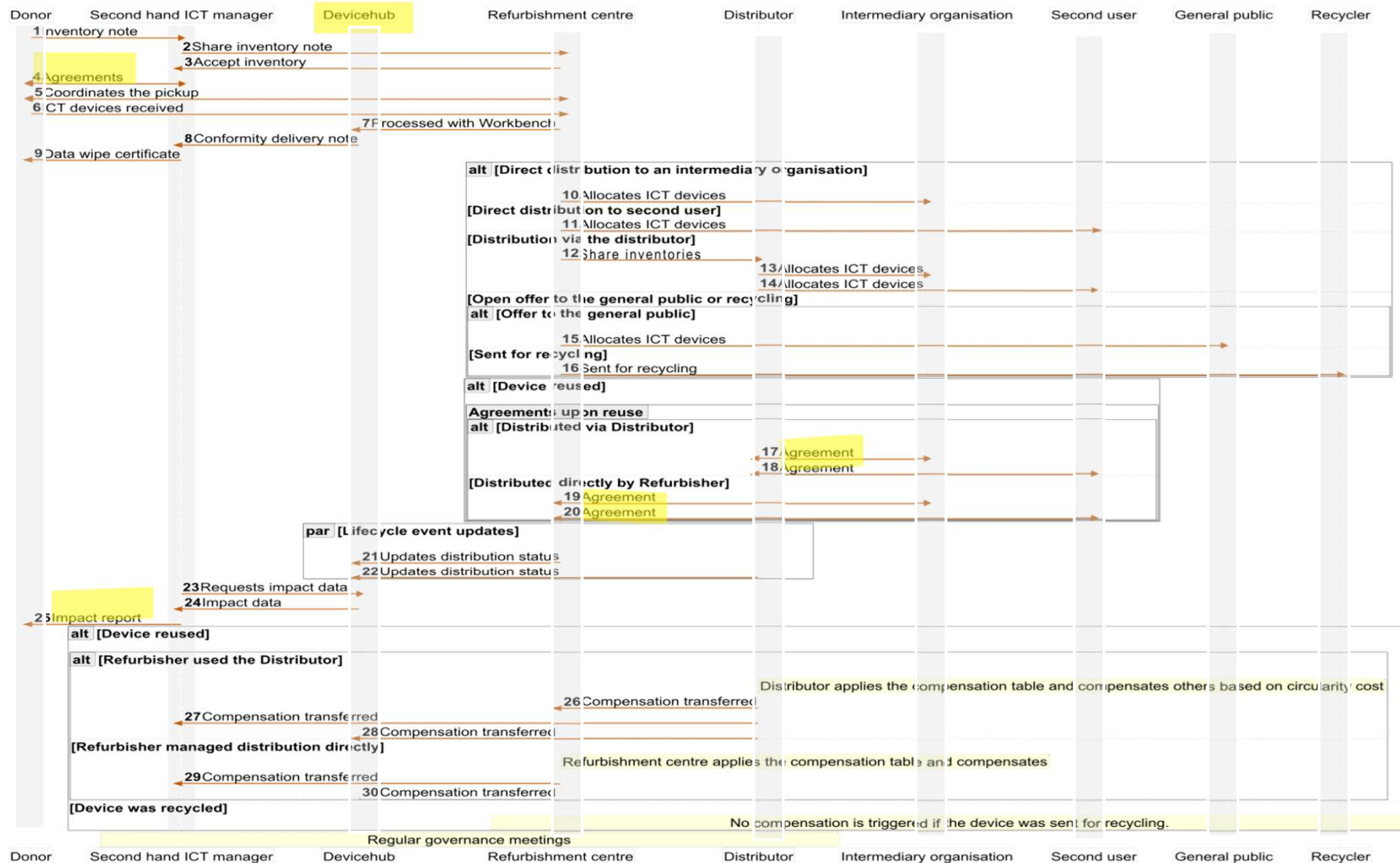

eReuse: (des del 2015 → UPC + Pangea)

- Col·laboració entre donants + intermediaris + centres de reacondicionament + distribuïdors + mantenidors + entitats intermèdies a través de convenis
- Eines de codi lliure per a la traçabilitat (DH + WB): desenvolupament comunitari
- Més enllà de la filantropia → preus orientats a la circularitat, taula de compensacions entre els actors

Resultats

Quins drets de propietat configuren els ecosistemes de reutilització TIC? (P1)

Drets (eReuse)

Dret d'exclusió
Donant de dispositius:
Controla qui pot
accedir al dispositiu,
sota quines
condicions, i pot
demanar informes
d'impacte

Dret d'alienació
Centres de
reutilització o
gestors de segona
mà: reciclen o
transfereixen
dispositius al públic
general

Dret de gestió
Mantenidors i
distribuïdors
poden mantenir i
transferir a
usuaris autoritzats

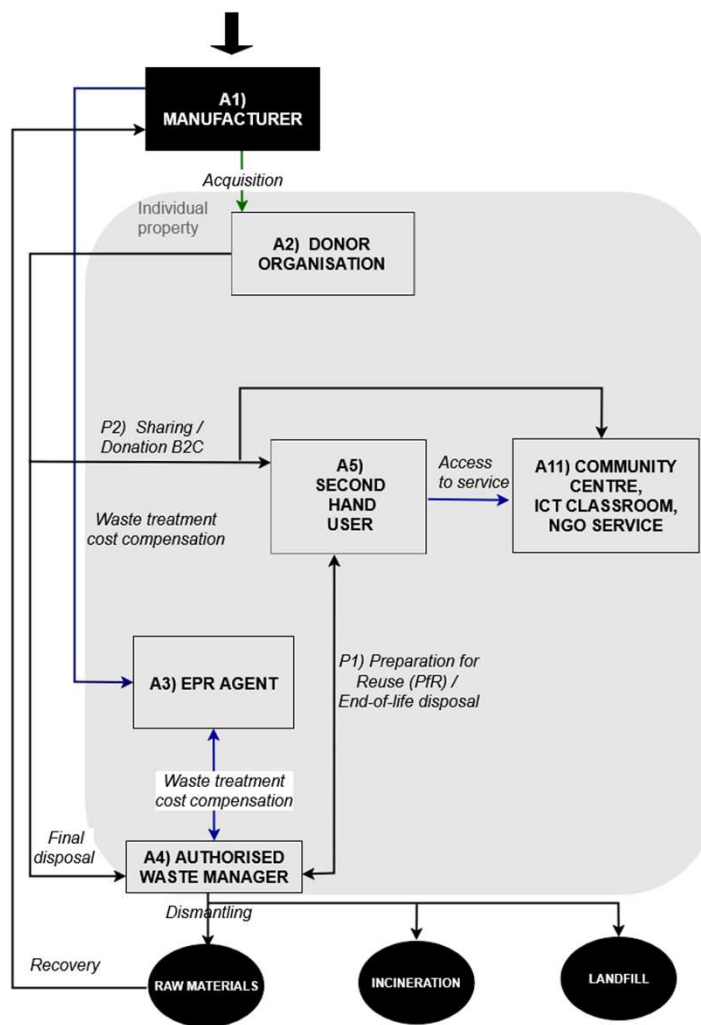
Dret de retirada
ONG, ESS,
biblioteques, centres
comunitaris:
accedeixen als
dispositius per crear
infraestructures i
alfabetitzar
digitalment

Dret d'accés
Tenen accés per
utilitzar
físicament els
dispositius

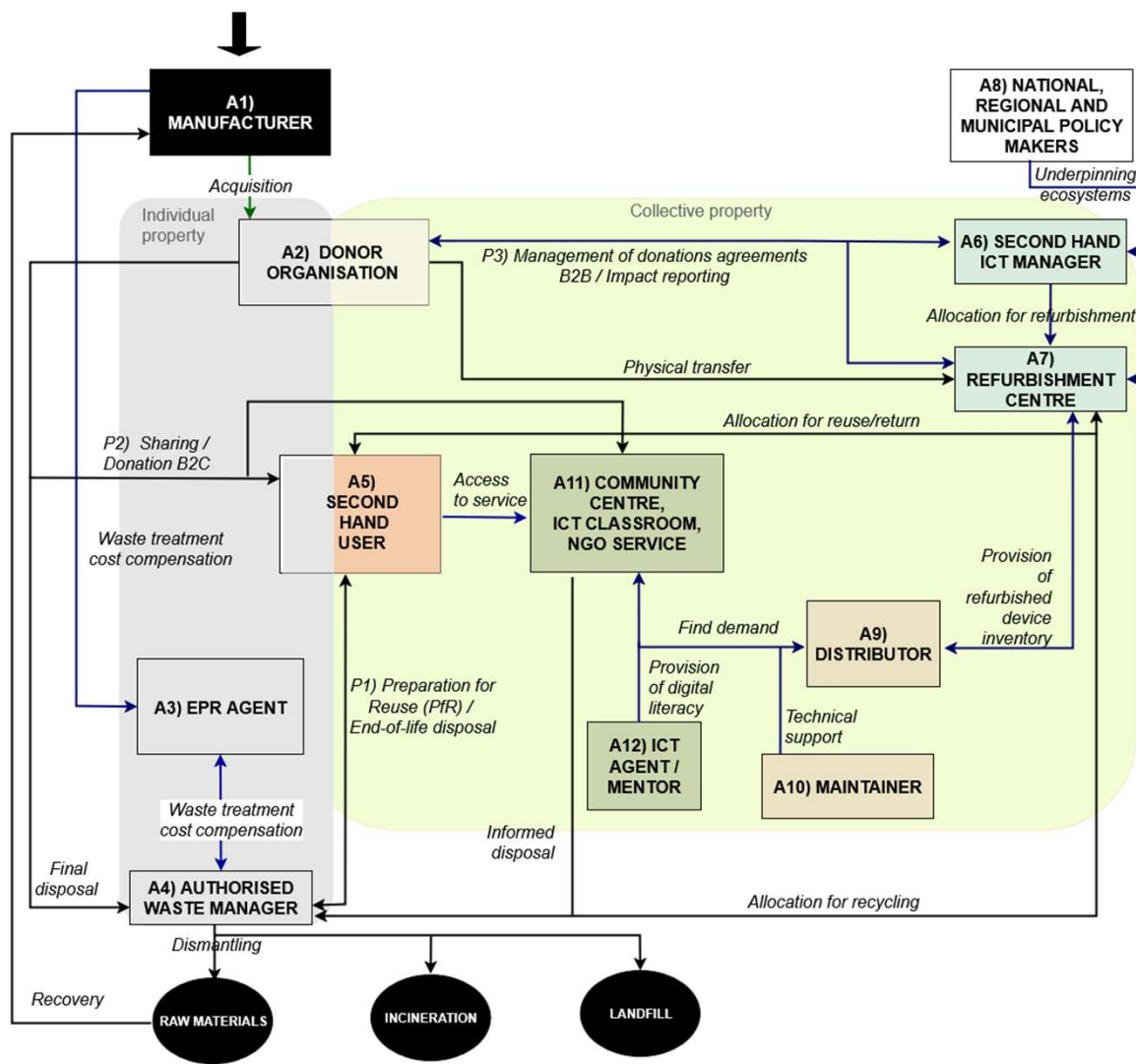
Resultats

↳ Quins drets de propietat configuren els ecosistemes de reutilització TIC? (P1)

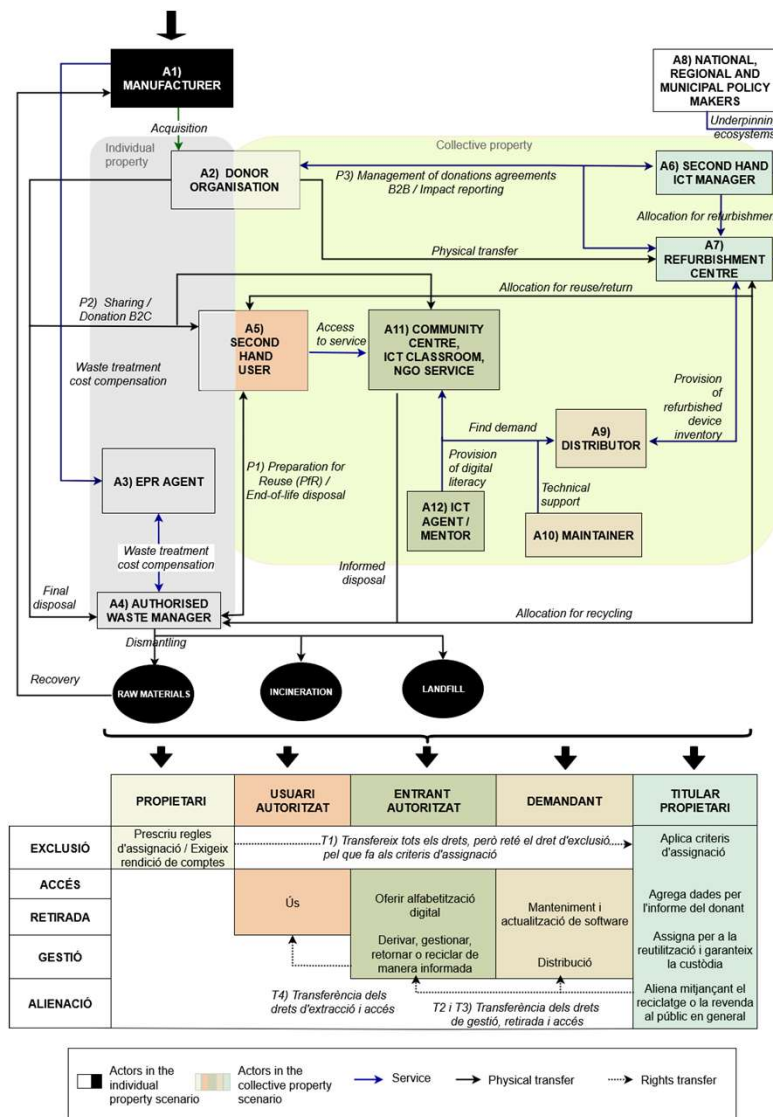
2% PxR

Quins drets de propietat configuren els ecosistemes de reutilització TIC? (P1)

Resultats

Quins drets de propietat configuren els ecosistemes de reutilització TIC? (P1)

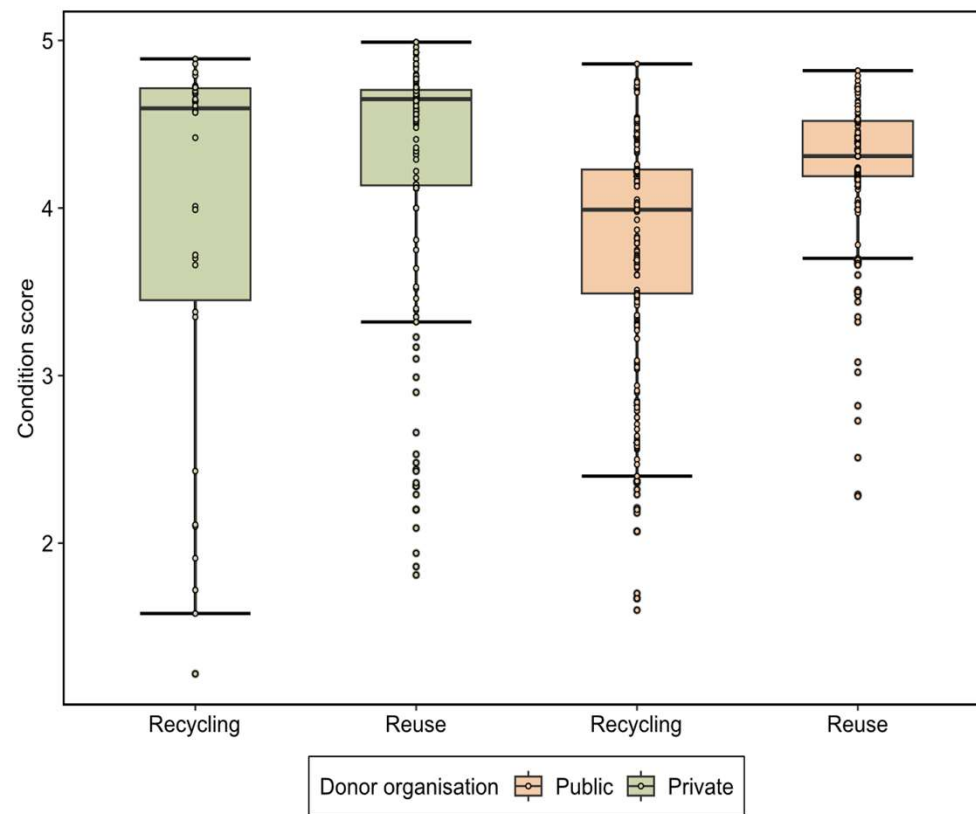
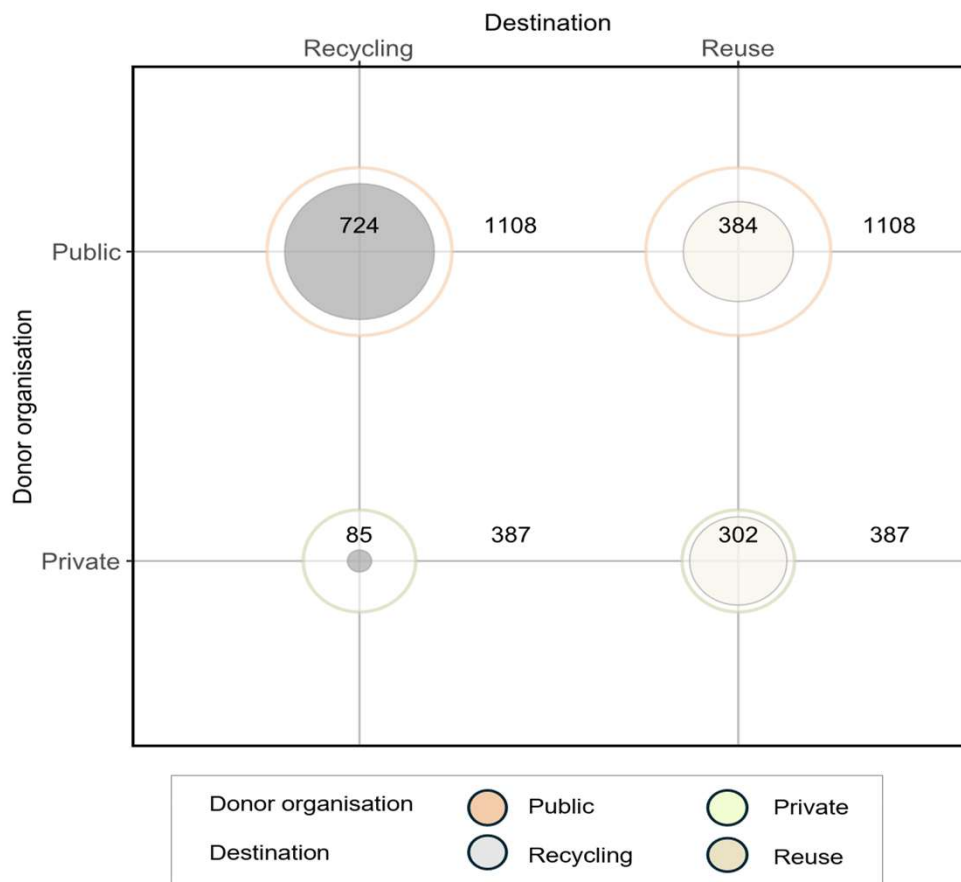
Resultats

↳ Quins drets de propietat configuren els ecosistemes de reutilització TIC? (P1)

	eReuse	Nodo Tau	Ekoa	Antel Integra
Polítiques	Administracions públiques, projectes europeus Ordinadors proveïts a canvi de costos de circularitat	Ajuntament de Rosario Costos de circularitat (conveni per proveir i mantenir ordinadors a Comunitats Digitals)	UNLP Ordinadors sense cost	Empresa pública de Telecomunicacions de l'Uruguai Ordinadors sense cost
Programari	eReuse	eReuse	Adaptant eReuse	GLPI + Antel
Drets	Paquet de drets	Inspiració en eReuse (menys densitat i diversitat de rols)	Convergent amb eReuse (menys rols)	Trasllat de la propietat, però amb interdependències

2% vs. 50% (reutilitzat)

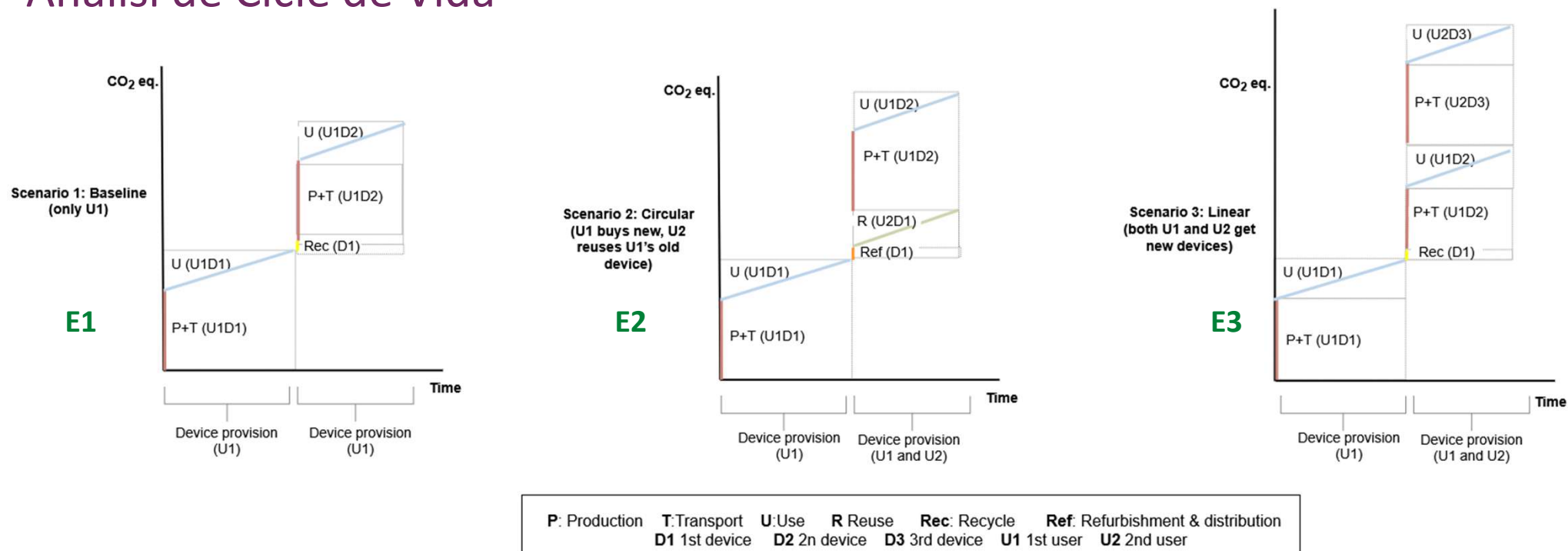
Discussió

- **Contribució:** model validat empíricament
  - **Drets de propietat:** de transaccions individuals successives a relacions interdependents (experimentals adoptats i convergents)
  - **Béns comuns:** rivals menys excludibles, gestionats sota un sistema
  - **Dilemes:** decisions col·lectives entre reutilització i reciclatge
- **Resultats clau**
  - **Digitalització:** eina per operacionalitzar els drets de la propietat. Proactiu → taxa de descompte alta → no beneficis a curt → confiança
  - **Problema: Sobreexplotació de recursos en béns naturals → sobrecàrrega de recursos sense valor**
- **Limitacions:** només ordinadors, altres contextos o cultures?

Publicacions (P1-P1.1)

Roura, M., Navarro, L., Meseguer, R., & Ochoa, S. (2025). Reuse of ICT devices as commons: A property rights and governance model for collective access. *ACM Journal on Computing and Sustainable Societies*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1145/3770067> [42]

Anàlisi de Cicle de Vida

Indicadors:

Ambiental: GWP100, IPCC 2021 (KgCO₂eq)

Inclusió digital: Hores de reús

Feina creada: Hores d'un tècnic

D1:

Cada ordinador concret del Dataset: el modelitzem segons l'escenari

Unitat funcional:

Hora d'ús d'un sistema específic de l'escenari que representa el servei digital ofert en cada cas

Fórmules

Transport

$$T = W \cdot \sum_{j \in Tr} (FT_j \cdot D_j)$$

Ús

$$E1 \quad U = \left(\sum_{m \in I} P_1 \cdot ti_1 \cdot Uh_1 \right) \cdot FU_1 + \left(\sum_{m \in I} P_2 \cdot ti_1 \cdot Uh_2 \right) \cdot FU_2$$

$$E2 \quad U = \left(\sum_{m \in I} P_1 \cdot ti_1 \cdot Uh_1 \right) \cdot FU_1 + \left(\sum_{m \in I} P_1 \cdot ti_2 \cdot Uh_2 \right) \cdot FU_2 + \left(\sum_{m \in I} P_2 \cdot ti_1 \cdot Uh_2 \right) \cdot FU_2$$

$$E3 \quad U = \left(\sum_{m \in I} P_1 \cdot ti_1 \cdot Uh_1 \right) \cdot FU_1 + \left(\sum_{m \in I} P_2 \cdot ti_1 \cdot Uh_2 \right) \cdot FU_2 + \left(\sum_{m \in I} P_3 \cdot ti_2 \cdot Uh_2 \right) \cdot FU_2$$

Inventari del Cicle de Vida híbrid

Empíriques

- Hores 1r ús: 715 dispositius [41]
- Hores 2n ús: 50 dispositius [41]

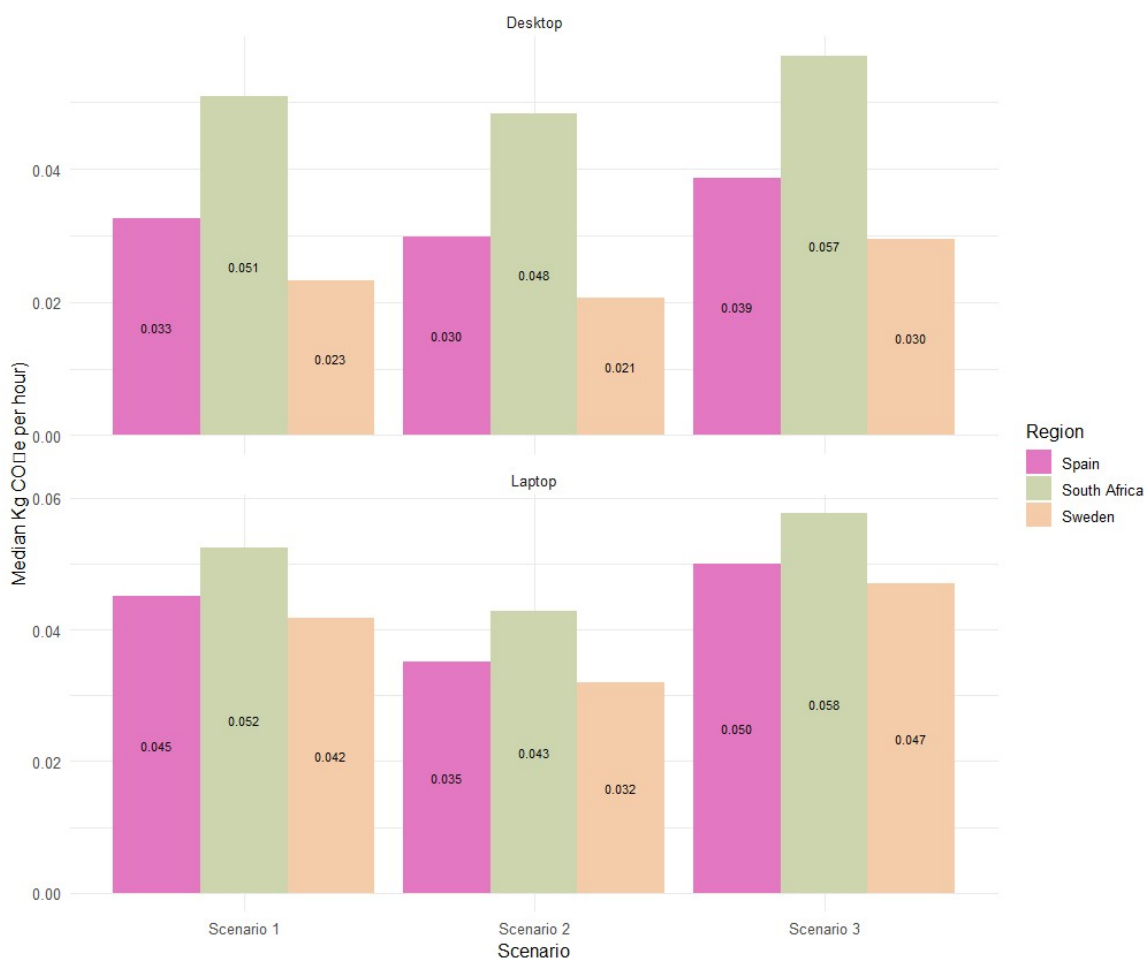
Bases de dades

- ecoinvent v3.4 (Inèdit)

Dades públiques

- Swico recycling
- Our World in Data

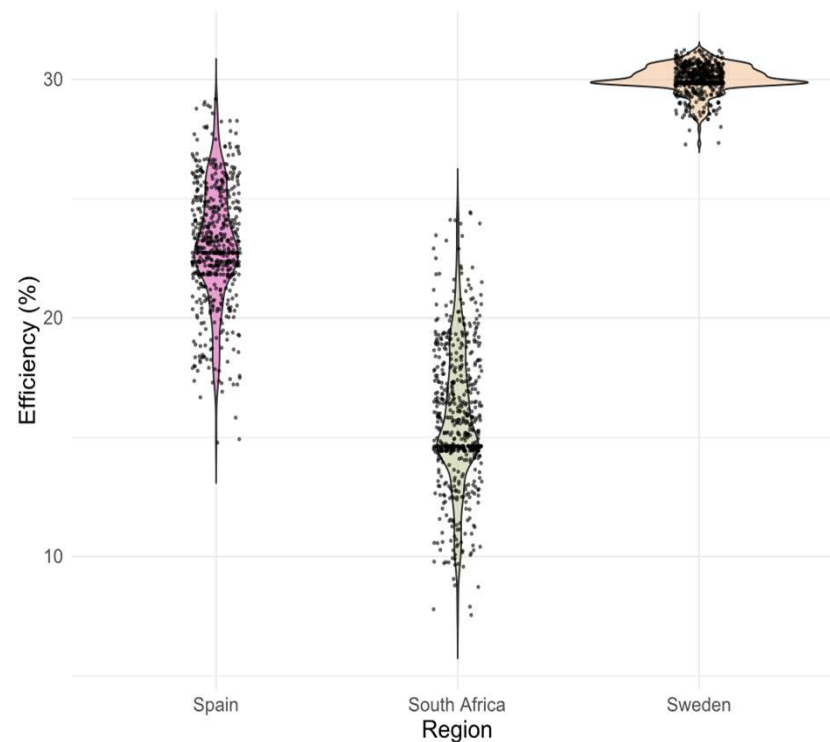
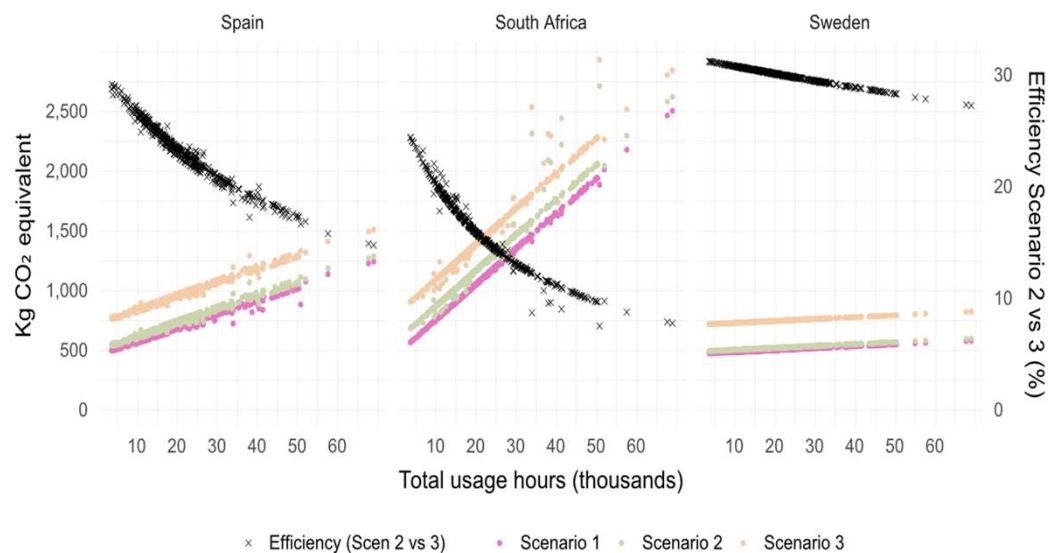
Avaluació de l'Impacte del Cicle de Vida

Subtipus	Regió	Escenari 1	Escenari 2	Escenari 3
Torre		Mediana	Mediana	Mediana
	Espanya	704	750	973
	Sudàfrica	1,110	1,226	1,448
Portàtil	Suècia	507	525	750
	Espanya	385	401	572
	Sudàfrica	449	488	659
	Suècia	358	366	538

- **Emissions absolutes:** lleugerament + altes que a l'E1
- **Impacte/hora:** menor → + servei → impacte repartit
- **Torres:** + emissions absolutes, – impacte/hora → més hores de 1r ús
- **Sud-àfrica:** emissions més altes (mix elèctric amb carbó)

Resultat absoluts (torres)

Eficiència:

Disminueix com més elevat és el 1r ús

La magnitud depèn del mix elèctric del país

Té un comportament generalment hiperbòlic (es redueix amb més hores de 1r ús i tendeix a aplanar-se)

Discussió

○ Contribució

- ACV amb integració de l'efecte rebot
- Digitalització (WB, DH) → més precisió en fase d'us → Obre la porta a més granularitat amb informació digital del producte

○ Resultats clau

- Reutilitzar = més servei amb menor cost ambiental per hora
- Eficiència **5% i 30%**, depenent del **mix energètic** i la **història dels dispositius**
- La reutilització pot **no ser sempre eficient** → depèn del **context**

○ Limitacions

- Mateixa potencia assignada, assumpcions → reflecteix les limitacions de dades existents

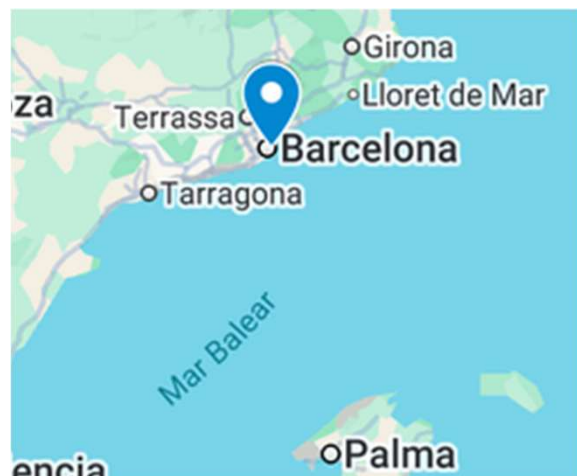
Publicacions (P2)

Roura, M., Navarro, L., Meseguer, R., & Jiménez, S. (2025). Assessing the impacts of computer reuse for digital inclusion from product information. Under review at Cleaner Production Letters

Roura, M., Navarro, L., Meseguer, R., & Franquesa, D. (2024). Origin, destination, and computational power analysis of reused/recycled ICT devices in the Pangea eReuse Circuit [Data set]. CORA. Repositori de Dades de Recerca. <https://doi.org/10.34810/data1735> [41]

Resultats

↳ Restriccions reals i dinàmiques contextuais (P3)

Banc dels Aliments

- Barcelona, Spain | 2019
- 75 | 82 (volunteers + staff)
- Logistics support
- Internal

Torre Baró

- Barcelona, Spain | 2018
- 12 | 60 citizens
- Employment promotion
- eReuse

Habitat3

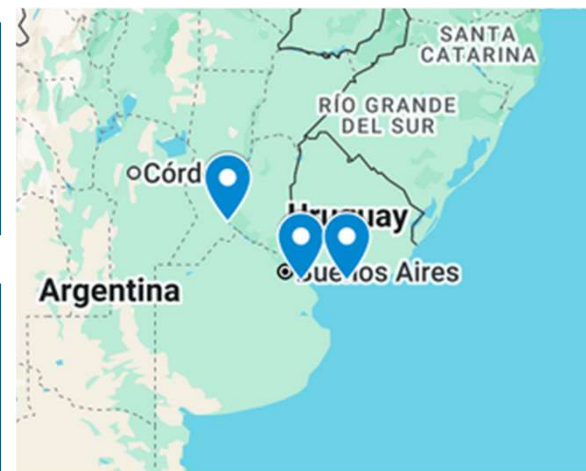
- Barcelona, Spain | 2021
- 10 | 10 families
- Family inclusion
- Nodo Tau

Can Llobet

- Barcelona, Spain | 2019
- 21 | Secondary school students
- Education support
- Internal

Toni i Guida

- Barcelona, Spain | 2017
- 17 | Citizens
- Community support
- Not contracted

Mujeres Plaza

- Rosario, Argentina | 2020
- 7 | 30 students
- Entrepreneurship & youth support
- Nodo Tau

Olovarría

- Rosario, Argentina | 2022
- 6 | Migrant youth
- Education support
- Nodo Tau

Toba

- Rosario, Argentina | 2022
- 8 | 30-50 youth
- Reduce dropout
- Nodo Tau

Casos d'estudi

ENVIRONMENTAL LIFE CYCLE CANVAS				
Suplies & out-sourcing	Production	Functional value	End of life	Use phase
Avoided transport emissions by implementing Scenario 2 instead of Scenario 3: 1.3 tonnes CO₂e saved	Avoided manufacturing emissions by implementing Scenario 2 instead of Scenario 3: 33 tonnes CO₂e saved	Extension of ownership lifespan up to 15.47 years (average 10.13 years), including a reuse phase of up to 4.87 years (average 2.57 years).	Notify the refurbishment centres when second-hand computers reach end of life.	Additional emissions due to reuse phase emissions in Scenario 2: 4.1 tonnes CO₂e
	Materials		Distribution	
	No replacement of components (0 kg CO ₂ e)		Additional emissions due to distribution in Scenario 2: 537 kg CO₂e .	
Environmental impacts		Environmental benefits		
Use phase emissions intensity (kg CO ₂ e/hour) ranges from 0.017 to 0.365 in Scenario 2, compared to 0.023 to 0.537 in Scenario 3, indicating lower emissions intensity during the use phase under the reuse scenario.		Average efficiency improvement of 25.1% (median 24.6%) when switching from Scenario 3 to Scenario 2, with a range between 15.8% and 32.1%.		

SOCIAL CANVAS				
Local communities	Governance	Social value	Social culture	End-user
At least 14 donors (four public and ten privat)	A network of 30 institutions working locally in reuse circuits as a commons	Out of 156 devices, 148 had no refurbishment defects, 133 met the needs of the users, 85 were functional (running Windows or Linux) during a certain period of time, and 71 remained fully functional and survived replacement decisions.	Culture of reuse/circularity, use of service and free technologies	Relative impacts based on gender, country of origin language, prior skills, access to free courses, and self-confidence
Two second-hand managers (one also adopting the role of refurbisher and distributor), four refurbishment centres of EES, two maintainers, one institution related to software development, and eight intermediary entities	Employees At least 39 people contributed work hours to carry out the eight case studies		Scale of outreach Relationship between different layers of governance, previously unlinked, at the local level	
Social impacts		Social benefits		
86,874 reuse hours An estimated 347 hours of work for refurbishment technicians in integration programmes at refurbishment centres		Measurable outcomes: metrics or indicators used to assess social benefits, such as the number of beneficiaries, success stories, or quantitative improvements in the community. Feedback for improvement and to avoid rebound effects		

Discussió

- **Contribució**
  - Funciona amb limitacions (quan hi ha tots els rols)
- **Resultats clau**
  - El rol del mantenidor i de l'agent TIC és crític
  - La reutilització amb GNU/Linux xoca amb les expectatives dels usuaris, generant un dilema entre la sostenibilitat a llarg termini i la usabilitat
- **Limitacions**
  - Consistència del mostreig

Publicacions (P3)

Roura, M., Franquesa, D., Navarro, L., & Meseguer, R. (2021). Circular digital devices: Lessons about the social and planetary boundaries. In Proceedings of the Workshop on Computing within Limits (pp. 1–12). ACM.

<https://doi.org/10.21428/bf6fb269.3881c46e> [43]

Roura, M., Navarro, L., & Meseguer, R. (2023). Property rights in servitisation: A practical assessment with reused computers. In V. Wohlgemuth, S. Naumann, G. Behrens, H. K. Arndt, & M. Hüb (Eds.), Advances and new trends in environmental informatics: ENVIROINFO 2022 (pp. 17–35). Springer.

https://doi.org/10.1007/978-3-031-18311-9_2 [44]

Pròleg

- Antecedents de la recerca
- Qüestions preliminars
- Plantejament del problema

Treballs relacionats

- Recursos d'Ús Comú
- Comuns a una economia circular
- Impactes

Preguntes de recerca i contribucions

Metodologia

- Investigació-acció etnogràfica
- Disseny de la investigació
- Recollida i anàlisi de dades

Resultats

- Drets de propietat
- Impactes
- Casos d'estudi

Conclusions

Bibliografia

Conclusions

Relacionat amb Contribució 1 (drets de propietat)

- El model supera les limitacions de la propietat privada: és transferible i replicable
  - Útil per a polítiques públiques → inclusió digital sostenible
  - Conciliació drets planetaris i drets socials a través dels drets com a mecanisme de governança
  - La digitalització és una eina per operacionalitzar els drets, escalar i obtenir informació del producte

Relacionat amb Contribució 2 (impactes)

- El mètode aporta claredat dels impactes de sostenibilitat associats a la fase d'ús i reutilització

Relacionat amb Contribució 3 (estudi de casos)

- L'èxit del model depèn de la inclusió activa de tots els actors
- Transició cap a sistemes operatius lliures

Treball futur

- **Evitar estigmes** (reutilització = pobresa). Altres models ciutadans, cooperatives de consum
- **Sostenibilitat econòmica**: compra i demanda agregades, servitització
- **Ampliació de recursos**: enrutadors, mòbils i altres dispositius TIC
- **Millora de la informació digital de producte**: enllaçar DH a bases de dades: *Energy star, Ifixit*
- **Impacte social real**: més estudis longitudinals per avaluar canvis en l'educació, l'ocupació i la inclusió

Altres publicacions

Pòsters

Navarro, L., Roura, M., Franquesa, D., & Meseguer, R. (2021, June). *eReuse poster: the circular economy of digital devices*. In *Proceedings of the 4th ACM SIGCAS Conference on Computing and Sustainable Societies* (pp. 449-452).

<https://doi.org/10.1145/3460112.347197> [45]

Roura, M., Vilchez, P., Navarro, L., Meseguer, R., & Bao, A. (2023, January 25–27). *A community-based, decentralised and sustainable approach to addressing the digital divide through service-learning (in Spanish)* [Conference presentation]. XII National and VI International Congress of Service-Learning in Higher Education (ApSU11), Barcelona, Spain. https://ereuse.org/files/2025/04/Habitat3_Aps11.pdf [46]

Capítols a llibre

Roura, M., Flores, J., Franquesa, D., & Navarro, L. (2021). *Reusing computer devices: The social impact and reduced environmental impact of a circular approach*. In *Global Information Society Watch 2020: Technology, the environment and a sustainable world: Responses from the global South* (pp. 223–227). Association for Progressive Communications (APC).

<http://hdl.handle.net/2117/375999> [47]

Navarro, L., Roura, M., Franquesa, D., Kazi, S., Ciacci, J., Roveri, F., Pawlicki, P., Espinosa, A., Luyeye, P., Bakó, R., Casasbuenas, J., Silva, P., & Yau, Y. (2021). *A guide to the circular economy of digital devices*. Association for Progressive Communications.

<https://circulartech.apc.org/books> [48]

Altres publicacions

Col·laboracions i reports tècnics

United Nations Conference on Trade and Development. (2024). *Digital economy report 2024: Shaping an environmentally sustainable and inclusive digital future*.

<https://digitallibrary.un.org/record/4053817?ln=en&v=pdf>. Contribution as invited expert to the brainstorming meeting. [49]

Roura, M., Franquesa, D., Navarro, L., & Meseguer, R. (2021). *Policy in practice: Reducing the digital divide by improving the circular economy of digital devices*. Universitat Politècnica de Catalunya.

<https://dsg.ac.upc.edu/node/954/> [50]

Premis

Franquesa, D.; Roura, M.; Navarro, L. 2021. DLT4EU. Award 2021

Franquesa, D.; Navarro, L.; Roura, M. 2021. Hans Sauer Award 2021

Xerrades de divulgació a la ciutadania

26 xerrades i articles em mitjans i fòrums: Carne Cruda, Para Todos la 2, Catalunya Ràdio, El Salto Diario, Opcions, Giswatch, Internet Global Forum, Congrés nacional de RAEE, Club Emas, ARC....

Reutilització dels dispositius TIC com a béns comuns: un model de governança dels drets de propietat per a l'accés col·lectiu

Aquest treball ha estat possible gràcies a l'**esforç col·lectiu** i a la col·laboració de moltes institucions i organitzacions

Amb especial agraïment a la meva família i amics pel seu suport incondicional

Comentaris i preguntes

<https://dsg.ac.upc.edu/mroure-phd/>

Bibliografia

- [1] Hardin, G. (1968). The tragedy of the commons. *Science*, 162(3859), 1243–1248 <https://doi.org/10.1126/science.162.3859.1243>
- [2] Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge University Press.
- [3] Le Billon, P. (2001). The political ecology of war: Natural resources and armed conflicts. *Political Geography*, 20(5), 561–584. [https://doi.org/10.1016/S0962-6298\(01\)00015-4](https://doi.org/10.1016/S0962-6298(01)00015-4)
- [4] van Aspert, S., Polet, M., van Oppen, C., Smeets, R., Wit, P., van Dam, C., van Muiswinkel, J., van Scherpenzeel, A., Moll, V., & Walrecht, A. (2019). *Circular Revenue Models: Required Policy Changes for the Transition to a Circular Economy*. [Report]. Copper8, Kennedy van der Laan, & KPMG. <https://www.copper8.com/en/circulaire-verdienmodellen-barrieres/>
- [5] Geske, M. J., Ramey, V. A., & Shapiro, M. D. (2007). *Why do computers depreciate?* In E. R. Berndt & C. R. Hulten (Eds.), *Hard-to-measure goods and services: Essays in honor of Zvi Griliches* (pp. 121–150). University of Chicago Press. <https://www.nber.org/chapters/c0876>
- [6] Jang, E., Johnson, M., Burnell, E., & Heimerl, K. (2017, June). Unplanned obsolescence: Hardware and software after collapse. In *Proceedings of the 2017 Workshop on Computing Within Limits* (pp. 93–101). <https://doi.org/10.1145/3080556.3080566>
- [7] Baldé, C. P., Kuehr, R., Yamamoto, T., McDonald, R., D'Angelo, E., Althaf, S., & Wagner, M. (2024). *The global e-waste monitor 2024*. [Report]. <https://unitar.org/about/news-stories/press/global-e-waste-monitor-2024-electronic-waste-rising-five-times-faster-documented-e-waste-recycling>
- [8] International Telecommunication Union. (2019). *Measuring digital development: Facts and figures 2019*. ITU Publications. [Report]. <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/FactsFigures2019.pdf>
- [9] Belkhir, L., & Elmeligi, A. (2018). Assessing ICT global emissions footprint: Trends to 2040 and recommendations. *Journal of Cleaner Production*, 177, 448–463 <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.12.239>
- [10] Istrate, R., Tulus, V., Grass, R. N., Vanbever, L., Stark, W. J., & Guillén-Gosálbez, G. (2024). The environmental sustainability of digital content consumption. *Nature Communications*, 15(1), Article 3724 <https://doi.org/10.1038/s41467-024-47621-w>
- [11] Eruchalu, C., Pichardo, M., Bharadwaj, M., Rodriguez, C., Rodriguez, J., Bergmark, R., & Ortega, G. (2021). The expanding digital divide: Digital health access inequities during the COVID-19 pandemic in New York City. *Journal of Urban Health*, 98(2), 183-186. <https://doi.org/10.1007/s11524-020-00508-9>
- [12] Khowaja, S. A., Khuwaja, P., Dev, K., Wang, W., & Nkenyereye, L. (2024). ChatGPT needs SPADE (Sustainability, PrivAcy, Digital divide, and Ethics) evaluation: A review. *Cognitive Computation*, 16(5), 2528–2550. <https://doi.org/10.1007/s12559-024-10285-1>
- [13] Raworth, K. (2017). *Doughnut economics: Seven ways to think like a 21st-century economist*. Penguin Random House
- [14] Hess, C., & Ostrom, E. (Eds.). (2006). *Understanding knowledge as a commons: From theory to practice*. MIT Press. <https://doi.org/10.7551/mitpress/6980.001.0001>
- [15] Schlager, E., & Ostrom, E. (1992). Property-rights regimes and natural resources: A conceptual analysis. *Land Economics*, 68(3), 249–262. <http://www.jstor.org/stable/3146375>
- [16] Kusters, K., De Graaf, M., Ascarrunz, N., Benneker, C., Boot, R., Van Kantén, R., ... & Zagt, R. (2022). Formalizing community forest tenure rights: A theory of change and conditions for success. *Forest Policy and Economics*, 141, 102766. <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2022.102766>

Bibliografia

- [17] Patala, S., Hämäläinen, S., Jalkala, A., & Pesonen, H. L. (2014). Towards a broader perspective on the forms of eco-industrial networks. *Journal of Cleaner Production*, 82, 166–178. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.06.059>
- [18] Bowen, F. E., Bansal, P., & Slawinski, N. (2018). Scale matters: The scale of environmental issues in corporate collective actions. *Strategic Management Journal*, 39(5), 1411–1436. <https://doi.org/10.1002/smj.2764>
- [19] Arfaoui, N., Le Bas, C., Vernier, M. F., & Vo, L. C. (2022). How do governance arrangements matter in the circular economy? Lessons from five methanation projects based on the social-ecological system framework. *Ecological Economics*, 197, 107414. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2022.107414>
- [20] Steenmans, K. (2021). Do property rights in waste and by-products matter for promoting reuse, recycling and recovery? Lessons learnt from northwestern Europe. *Current Research in Environmental Sustainability*, 3, Article 100030. <https://doi.org/10.1016/j.crsust.2021.100030>
- [21] Hirschier, R., & Böni, H. W. (2021). Combining environmental and economic factors to evaluate the reuse of electrical and electronic equipment – A Swiss case study. *Resources, Conservation and Recycling*, 166, Article 105307. <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2020.105307>
- [22] André, H., Ljunggren Söderman, M., & Nordelöf, A. (2019). Resource and environmental impacts of using second-hand laptop computers: A case study of commercial reuse. *Waste Management*, 88, 268–279. <https://doi.org/10.1016/j.wasman.2019.03.050>
- [23] Zink, T., & Geyer, R. (2017). Circular economy rebound. *Journal of Industrial Ecology*, 21(3), 593–602. <https://doi.org/10.1111/jiec.12545>
- [24] Teehan, P., & Kandlikar, M. (2012). Sources of variation in life cycle assessments of desktop computers. *Journal of Industrial Ecology*, 16(S1), S182–S194. <https://doi.org/10.1111/j.1530-9290.2011.00431.x>
- [25] Williams, E., Kahhat, R., Allenby, B., Kavazanjian, E., Kim, J., & Xu, M. (2008). Environmental, social, and economic implications of global reuse and recycling of personal computers. *Environmental Science & Technology*, 42(17), 6446–6454. <https://doi.org/10.1021/es702255z>
- [26] van Dijk, J., & Hacker, K. (2003). The digital divide as a complex and dynamic phenomenon. *The Information Society*, 19(4), 315–326. <https://doi.org/10.1080/01972240309487>
- [27] Goedhart, N. S., Broerse, J. E., Kattouw, R., & Dedding, C. (2019). ‘Just having a computer doesn’t make sense’: The digital divide from the perspective of mothers with a low socio-economic position. *New Media & Society*, 21(11–12), 2347–2365. <https://doi.org/10.1177/1461444819846059>
- [28] Streicher-Porte, M., Marthaler, C., Böni, H., Schluep, M., Camacho, A., & Hilty, L. M. (2009). One laptop per child, local refurbishment or overseas donations? Sustainability assessment of computer supply scenarios for schools in Colombia. *Journal of Environmental Management*, 90(11), 3498–3511. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2009.06.002>
- [29] RREUSE. (2021). *Job creation in the re-use sector: Data insights from social enterprises*. RREUSE. [Report]. <https://www.rreuse.org/publications/job-creation-in-the-re-use-sector-data-insights-from-social-enterprises>
- [30] McMahon, K., Johnson, M., & Fitzpatrick, C. (2019). Enabling preparation for re-use of waste electrical and electronic equipment in Ireland: Lessons from other EU member states. *Journal of Cleaner Production*, 232, 1005–1017. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.05.339>

Bibliografia

- [31] González, X. M., Rodríguez, M., & Pena-Boquete, Y. (2017). The social benefits of WEEE re-use schemes: A cost benefit analysis for PCs in Spain. *Waste Management*, 64, 202–213. <https://doi.org/10.1016/j.wasman.2017.03.009>
- [32] Ongondo, F. O., Williams, I. D., Dietrich, J., & Carroll, C. (2013). ICT reuse in socio-economic enterprises. *Waste Management*, 33(12), 2600–2606. <https://doi.org/10.1016/j.wasman.2013.08.020>
- [33] Kissling, R., Coughlan, D., Fitzpatrick, C., Böni, H., Luepschen, C., Andrew, S., & Dickenson, J. (2013). Success factors and barriers in the reuse of electrical and electronic equipment. *Resources, Conservation and Recycling*, 80, 21-31. <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2013.07.009>
- [34] Tacchi, J., Slater, D., & Hearn, G. (2003). *Ethnographic action research*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation. <https://eprints.qut.edu.au/4399/>
- [35] McGinnis, M. D., & Ostrom, E. (2014). Social-ecological system framework: Initial changes and continuing challenges. *Ecology and Society*, 19(2), Article 30. <http://www.jstor.org/stable/26269580>
- [36] Star, S. L. (1999). The ethnography of infrastructure. *American Behavioral Scientist*, 43(3), 377–391. <https://doi.org/10.1177/00027649921955326>
- [37] Hertz, T., & Schlüter, M. (2015). The SES-Framework as boundary object to address theory orientation in social–ecological system research: The SES-TheOr approach. *Ecological Economics*, 116, 12–24. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2015.03.022>
- [38] eReuse. (2025a). *SERS framework: A socio-ecological tool for analysing ICT reuse ecosystems*. [Website]. <https://ereuse.org/en/sers-framework/>
- [39] eReuse. (2025b). *Workbench* [GitHub repository]. <https://github.com/eReuse/workbench-script>
- [40] eReuse. (2025c). *DeviceHub* [GitHub repository]. <https://github.com/eReuse/devicehub-django>
- [41] Roura, M., Navarro, L., Meseguer, R., & Franquesa, D. (2024). Origin, destination, and computational power analysis of reused/recycled ICT devices in the Pangea eReuse Circuit [Data set]. CORA. Repositori de Dades de Recerca. <https://doi.org/10.34810/data1735>
- [42] Roura, M., Navarro, L., Meseguer, R., & Ochoa, S. (2025). Reuse of ICT devices as commons: A property rights and governance model for collective access. *ACM Journal on Computing and Sustainable Societies*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1145/3770067>
- [43] Roura, M., Franquesa, D., Navarro, L., & Meseguer, R. (2021). Circular digital devices: Lessons about the social and planetary boundaries. In Proceedings of the Workshop on Computing within Limits (pp. 1–12). ACM. <https://doi.org/10.21428/bf6fb269.3881c46e>
- [44] Roura, M., Navarro, L., & Meseguer, R. (2023). Property rights in servitisation: A practical assessment with reused computers. In V. Wohlgenuth, S. Naumann, G. Behrens, H. K. Arndt, & M. Höb (Eds.), *Advances and new trends in environmental informatics: ENVIROINFO 2022* (pp. 17–35). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-18311-9_2
- [45] Navarro, L., Roura, M., Franquesa, D., & Meseguer, R. (2021, June). *eReuse poster: the circular economy of digital devices*. In Proceedings of the 4th ACM SIGCAS Conference on Computing and Sustainable Societies (pp. 449-452). <https://doi.org/10.1145/3460112.347197>

Bibliografia

- [46] Roura, M., Vilchez, P., Navarro, L., Meseguer, R., & Bao, A. (2023, January 25–27). *A community-based, decentralised and sustainable approach to addressing the digital divide through service-learning (in Spanish)* [Conference presentation]. XII National and VI International Congress of Service-Learning in Higher Education (ApSU11), Barcelona, Spain. https://ereuse.org/files/2025/04/Habitat3_Aps11.pdf
- [47] Roura, M., Flores, J., Franquesa, D., & Navarro, L. (2021). *Reusing computer devices: The social impact and reduced environmental impact of a circular approach*. In *Global Information Society Watch 2020: Technology, the environment and a sustainable world: Responses from the global South* (pp. 223–227). Association for Progressive Communications (APC). <http://hdl.handle.net/2117/375999>
- [48] Navarro, L., Roura, M., Franquesa, D., Kazi, S., Ciacci, J., Roveri, F., Pawlicki, P., Espinosa, A., Luyeye, P., Bakó, R., Casasbuenas, J., Silva, P., & Yau, Y. (2021). *A guide to the circular economy of digital devices*. Association for Progressive Communications. <https://circulartech.apc.org/books>
- [49] United Nations Conference on Trade and Development. (2024). *Digital economy report 2024: Shaping an environmentally sustainable and inclusive digital future*. <https://digitallibrary.un.org/record/4053817?ln=en&v=pdf>. Contribution as invited expert to the brainstorming meeting
- [50] Roura, M., Franquesa, D., Navarro, L., & Meseguer, R. (2021). *Policy in practice: Reducing the digital divide by improving the circular economy of digital devices*. Universitat Politècnica de Catalunya. <https://dsg.ac.upc.edu/node/954/>.